

דף יב

יט. א. הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים; היא אומרת משארסתני נאנסתי והוא אומר עד שלא ארסתיך – מה הדין?

ב. ברי ושמא – האם ברי עדיף?

א. לרבן גמליאל ורבי אליעזר – נאמנת, ואפילו לדעת האומר ברי ושמא לאו ברי עדיף, כאן יש לאשה נאמנות מכת 'מגו', שהיתה יכולה לטעון טענה טובה יותר, מוכת עץ אני. או משום שחזקת הגוף מסייעתה. רבי יהושע אומר: לא מפיה אנו חיים אלא הרי זו בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו, עד שתביא ראיה לדבריה.
אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבן גמליאל.

ב. 'מנה לי בידך' – והלה אומר 'איני יודע' – רב יהודה ורב הונא (ואביי. עתוס) אמרו: חייב, שברי ושמא – ברי עדיף. רב נחמן ורבי יוחנן אמרו: פטור, העמד ממון בחזקת בעליו. [אבל 'איני יודע אם פרעתיך' – לדברי הכל חייב. ראשונים ע"פ גמרא בב"ק ושבויעות. והרי"ף סובר שיכול להשביע את התובע]. והלכה כרב נחמן בדינים, דלאו ברי עדיף.

א. כתב רש"י, וכן דעת הר"ן, אף לדברי הפוטרים, חייב הנתבע לישבע שהאמת כדבריו שאינו יודע. ודעת רבנו גרשום (בב"ב קלה) לפטור.

ב. אם בא לצאת ידי שמים – חייב אף לדעת האומר אין ברי עדיף. (ב"ק קיה; ר"ן. ומדת חסידות היא (ש"ך חו"מ פח סקל"ו). וע' באור הדבר בשערי ישר ה, טז). ומכל מקום אין מועילה תפיסת התובע. (רמב"ן, מובא בשו"ת הריב"ש שצב).

ג. מבואר מדברי התוס' (ע' בית יעקב), שמחלוקתם אמורה גם לדעת סומכוס שממון המוטל בספק חולקין – האם בברי ושמא חייב בכל או יחלוקו.

ד. כתבו התוס' שבברי גרוע ושמא טוב [כגון שלא היה לו לנתבע לידע הדבר], מודה רב יהודה שאין ברי עדיף.

מבואר בסוגיא שברי שיש עמו 'מגו' או חזקת הגוף, לדברי הכל עדיף על שמא ומוציאים ממון – לרבן גמליאל ורבי אליעזר שהלכה כמותם.

הרי"ד כתב שזה רק בצירוף חזקת חיוב, אז מועילה חזקת הגוף להצטרף עם הברי. (וע' בשערי ישר שער החזקות יג בהסבר דבריו).
ע"פ פרטים נוספים, בב"מ צז-צח.

דין כתובת בנות הכהנים – נתבאר לעיל י.

דף יג

כ. מה הדין במקרים הבאים?

א. הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים, היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את.

ב. ראו פנויה שנסתתרה עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה – איש פלוני וכהן הוא.

ג. כנ"ל כשהיתה מעוברת – מה דין האשה ודין הילד לכהונה?

א. לרבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת ויש לה כתובה מאתים לרבי מאיר [ודלא כרמי בר חמא שאמר מוכת עץ שלא הכיר בה – מקח טעות הוא] או מנה לחכמים. לרבי יהושע אינה נאמנת והריהי בחזקת דרוסת

איש עד שתביא ראיה לדבריה, ודינה במנה או בלא-כלום – תלוי במחלוקת החכמים בכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה, כדלעיל יא.
והלכה כרבן גמליאל שנאמנת, וכחכמים שכתובת מוכת עין מנה (רי"ף וש"פ).

ב. ראוה מדברת בסתר עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה – איש פלוני וכהן הוא (= מיוחס) לדברי רבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת וכשרה לכהונה, ולרבי יהושע אינה נאמנת. כן דעת זעירי. אבל רב אסי אמר שאף לרבי יהושע נאמנת לומר לכשר נבעלתי, ולא אמר רבי יהושע אלא כשידוע לנו שנבעלה. או כשנכנסה עמו למקום שסתמו לזנות, שמוחזק שנבעלה. והסיקו דברי רב אסי בתיובתא.
א. כתב מהרי"ק: לא בכל יחוד אסר רבי יהושע, אלא כשרגלים לדבר שלשם זנות נסתרה, כגון שראום בתחילה מדברים יחד מעניני תפלות.
ב. אם אמרה לא נבעלתי – לדברי הכל נאמנת, והנידון הוא רק כשאמרה נבעלתי ולכשר נבעלתי.
(תוס' עפ"י גמרא טז.).

אמר רבי יהושע בן לוי: לדברי המכשיר מכשיר אפילו ברוב פסולים (שסובר העמד אשה על חזקתה. רש"י). לדברי הפוסל פוסל אפילו ברוב כשרים. וכן סייעו מהברייתא.
אעפ"י שכשידענו שנבעלה צריך לכתחילה שיהיו רוב כשרים, כדלהלן, בראוה מדברת אין צריך. (ע' אה"ע ו, יז; אגרות משה אה"ע ח"ד מא).
וכן לענין 'ברי'; אעפ"י שמצריך רבן גמליאל טענת ברי כשיודעים שנבעלה, אך בראוה מדברת מכשיר אפילו ללא 'ברי'. (כן הוכיח בשו"ת אגרות משה אה"ע ח"א כד, א).

ג. לרבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת לומר מכהן נעבערתי ולרבי יהושע אינה נאמנת. לדברי רבי יוחנן, הכשיר רבן גמליאל אף את הבת לכהונה (או אם זכר הוא, בתו או אלמנתו כשרות לכהונה. רש"י). ורבי אלעזר אמר: לא הכשיר אלא את האם משום חזקת כשרות שיש לה, אבל לא את הבת.
אף לרבי יוחנן שהכשיר הבת לכהונה, אין הולד ראוי לעבודה משום שאין ידוע מי הוא אביו. (ודין זה מדרבנן הוא והסמיכוהו על הכתוב. יבמות ק:).

הלכה כרבי יוחנן, שרבו של רבי אלעזר הוא. וגם אבא שאול סובר כדבריו בקדושין עד. (רי"ף).
כאמור לעיל, לדברי המכשיר מכשיר אפילו ברוב פסולים ולדברי הפוסל פוסל אפילו ברוב כשרים – כדברי רבי יהושע בן לוי. והורה שמואל (יד). שלכתחילה אין לעשות מעשה ולהכשיר האשה לינשא אלא כשרוב כשרים אצלה, אבל בדיעבד (כאשר נתקדשה כבר, או כאשר הנידון הוא לפסול את הולד לבוא בקהל) – כשר אפילו ברוב פסולים.

אם אינה טוענת שבעלה כשר – נפסלה לכהונה, ורק משום טענת 'ברי' הכשיר רבן גמליאל.
(כן מבואר בגמרא יד.). ובנוסף לטענת 'ברי' צריך שיהא לה 'מיגו' או כששייכת סברת 'בודקת ומזנה' – לאפוקי אנוסה. (עפ"י תוס' שם).
ואולם גם כשאינה טוענת 'ברי' נאמנת אם רוב כשרים אצלה ויש 'תרי רובי', כגון רוב העיר ורוב סיעה העוברת, שאז אין לגזור משום 'קבוע'. ואף רבי יהושע מודה בזה (כדלהלן טו. ובתוס').
ויש אומרים שלכתחילה צריך תרי רובי גם בטענת ברי (ע"ש בתוס' סד"ה כמאן – לרב חייא בר אשי בשם רב; רמב"ם איסור"ב יח).

דף יד

- כא. א. ארוסה שהיתה מעוברת ואין ידוע ממי, מה דינה ודין הנולד?
ב. איזוהי 'אלמנת עיסה' ומה דינה?